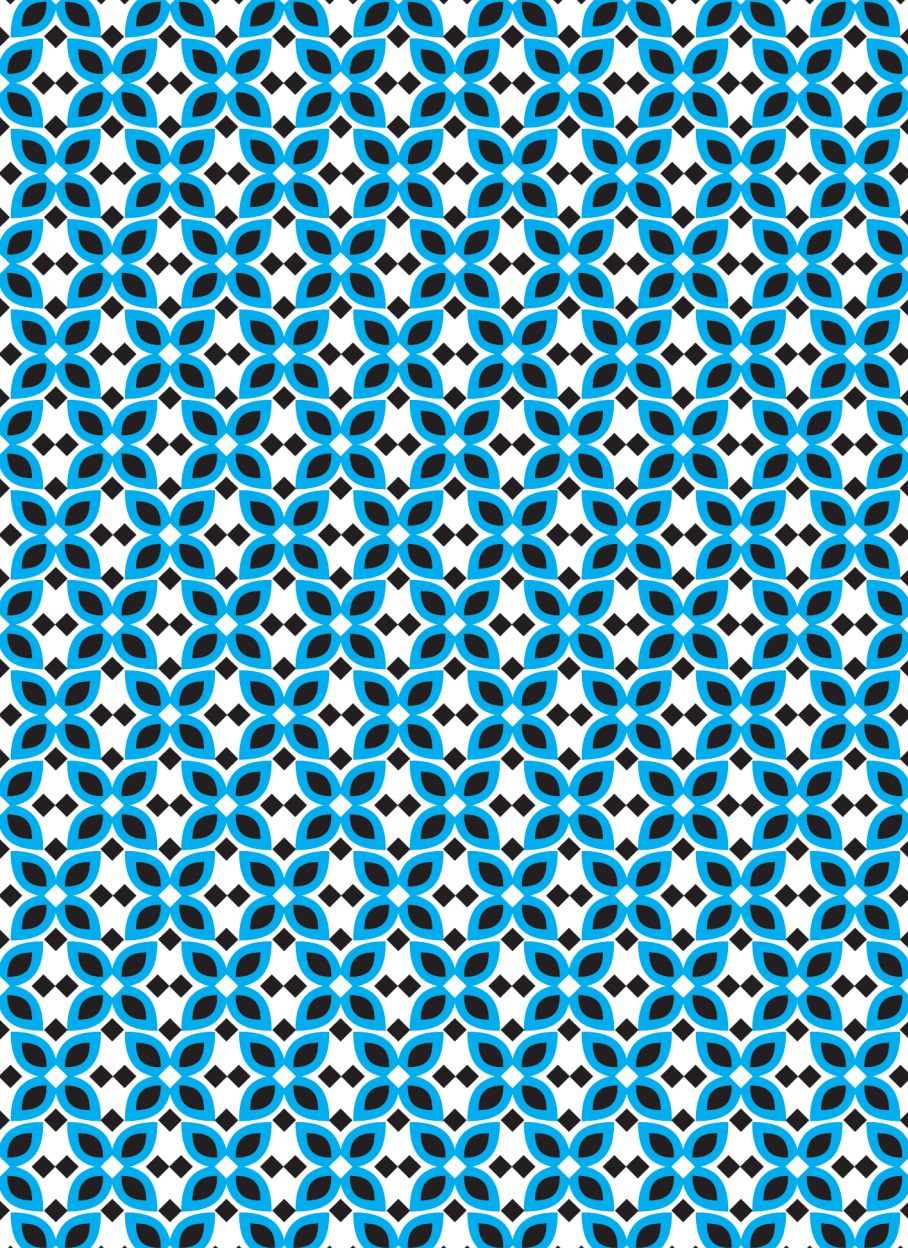

الحمد لله
الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لولا
أن هدانا الله

حدیث
خانواده

چهل حدیث برای

مادران

به کوشش: محمد الهی خراسانی

سرشناسنامه: الهی خراسانی، محمد
عنوان و نام پدیدآور: چهل حدیث برای مادران/ به کوشش محمد الهی خراسانی
مشخصات نشر: مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری: ۹۶ص@۱۷*۱۲ س م.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۹۴-۱۶-۸
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: اربعینات-- قرن ۱۴
موضوع: احادیث شیعه -- قرن ۱۴
شناسه افزوده: آستان قدس رضوی.
رده بندی کنگره: ۱۳۸۹ ج ۹۶ الف/۱۴۳/۹ BP
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۸
شماره کتابخانه ملی: ۲۰۳۲۵۷۸

چهل حدیث برای مادران/ حدیث خانواده (۹)

به کوشش: محمد الهی خراسانی

تهیه و تدوین: معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی آستان قدس رضوی

اداره علوم قرآن و حدیث

طراح جلد: محمدرضا میری

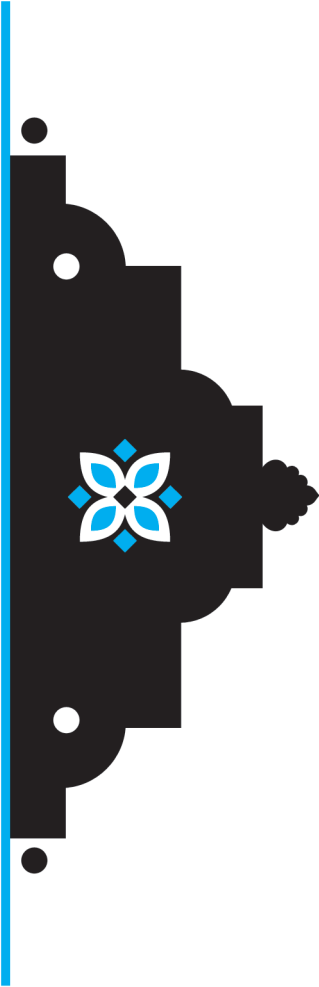
صفحه آرای: محمود بازدار

چاپ: مؤسسه فرهنگی قدس

شمارگان: ۳۰۰۰

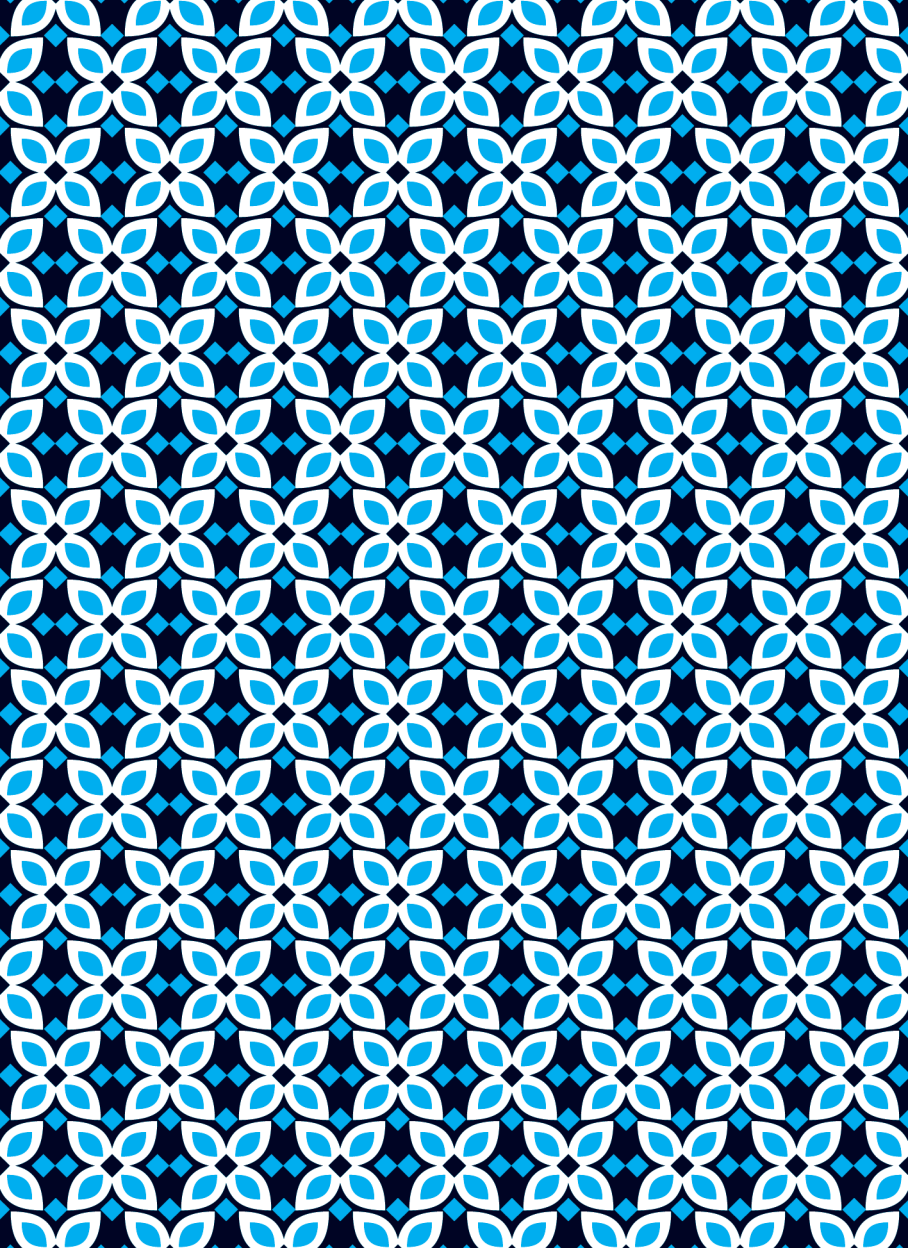
ناشر: انتشارات قدس رضوی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۹۴-۱۶-۸

تقدیم به پیشگاه دخت رسالت
بانوی ولایت و امامت
حضرت زهرا سلام الله علیها
او که «حدیث خانواده»
حکایت گفتار گهربار خانواده اوست

جام بلا / ۵۶	۲۱	۱	۱۶ / گُل بهشتی
خیر دنیا و آخرت / ۵۸	۲۲	۲	۱۸ / کام متبرک نوزاد
اجابت دنیوی یا اخروی؟ / ۶۰	۲۳	۳	۲۰ / برای محبت به فرزند
پاسخ گره‌گشایی / ۶۲	۲۴	۴	۲۲ / اجر محبت به فرزند
کار نیکو کردن از پُرکردن است / ۶۴	۲۵	۵	۲۴ / عدالت در محبت
رنج بندگی / ۶۶	۲۶	۶	۲۶ / فصل‌های زندگی فرزندان
تسلایی برای مادر / ۶۸	۲۷	۷	۲۸ / چون که با کودک سر و کارت فتاد
به استقبال فضیلت‌ها / ۷۰	۲۸	۸	۳۰ / بازیگوشی‌های کودکانه
پیوند خویشاوندی / ۷۲	۲۹	۹	۳۲ / کنجکاوی‌های کودکانه
به‌دنبال کینه‌ها / ۷۴	۳۰	۱۰	۳۴ / اهل نماز بار آوردن
در جست‌وجوی رسوایی دیگران / ۷۶	۳۱	۱۱	۳۶ / همگام با تغییر شرایط
آن‌که خودداری کند / ۷۸	۳۲	۱۲	۳۸ / عقیف‌پروری
پیامدهای غیبت / ۸۰	۳۳	۱۳	۴۰ / سرزنش‌های مکرر
از شیعیان شعاری تا شیعیان کرداری / ۸۲	۳۴	۱۴	۴۲ / بذر تربیت
اصل ایمان / ۸۴	۳۵	۱۵	۴۴ / باید خود را ملامت کند
مرزهای خشم و خشنودی / ۸۶	۳۶	۱۶	۴۶ / به‌دنبال ازدواج
محفل عصیان / ۸۸	۳۷	۱۷	۴۸ / از او غافل نشوی
مهم آن است که او بپسندد / ۹۰	۳۸	۱۸	۵۰ / کاری که سرکه با غسل می‌کند
بنده‌نوازی را به که می‌آموزی؟ / ۹۲	۳۹	۱۹	۵۲ / بهای خاطر مؤمن
پاسخ بندگی / ۹۴	۴۰	۲۰	۵۴ / برای تطهیر

ما شیعیان در کنار چشمه‌هایی که ۲۵۰ سال جاری شدند و به هم پیوستند، تشنه‌لبان نشسته‌ایم و روح نیازمند خود را نشسته‌ایم. گفته‌های امامان راست‌گفتار، پس از قرآن کریم، تنها نسخه‌آزموده برای شست‌وشوی جان و دل ماست. این پرسش که چرا چشم‌هامان را در این چشمه‌ها پاک نساخته‌ایم، خود سرآغاز دگرگونی و روی‌آوری به گنجینه‌های حدیثی است.

آستان‌قدس رضوی، براساس راهبردهای سند چشم‌انداز بیست‌ساله فرهنگی، توجه ویژه‌ای به گسترش اندیشه‌ها و معارف حدیثی دارد و اداره آموزش علوم قرآن و حدیث آستان‌قدس رضوی، در ادامه همین روش خجسته، راه را بر فراوان‌سازی پژوهش‌ها و آثار حدیثی می‌گشاید.

مجموعه‌های چهل حدیث، هرگاه درون‌مایه‌هایی بلند را در نوشتارهایی کوتاه و با بیانی گویا و رسا نشان دهند، به‌خوبی می‌توانند این راهبرد را عملی سازند.

کتابی که پیش روی شما خوانندگان عزیز است، بخشی از مجموعه ده‌جلدی «حدیث خانواده» است که با گزینش هماهنگ و قلم خوش‌آهنگ حجت‌الاسلام محمد الهی خراسانی و پس از ارزیابی استادان ارجمند حجج اسلام عبدالهادی مسعودی و الهی‌زاده آماده شده است. امیدواریم نگرش و نگارش این مجموعه حدیثی در امتداد الطاف امام علی بن موسی الرضا علیه السلام باشد و همراه با عنایت شما خوانندگان مهربان.

معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی
آستان قدس رضوی

درآمد

قال الصادقُ عليه السلام:

مَنْ حَفِظَ مِنْ أَحَادِيثِنَا أَرْبَعِينَ حَدِيثًا بَعَثَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَالِمًا فَقِيهًا

هر کس چهل حدیث از احادیث ما حفظ کند، خداوند در روز قیامت او

را همچون دانشمندی فقیه برانگیزد. الکافی، ج ۱، ص ۴۹

سنت چهل حدیث نویسی از دیرباز در میان عالمان مسلمان، رایج بوده است. این سنت، بیش از هر سبب دیگر، ریشه در احادیثی دارد که به شکل های گوناگون از پیامبر و اهل بیت علیهم السلام در فضیلت فراوان حفظ چهل حدیث نقل شده است. نمونه ای از آن ها در صدر این نوشتار آمده است.

تاکنون مجموعه های چهل حدیثی فراوانی تدوین شده است که محور هر مجموعه، سخنان یکی از معصومان علیهم السلام و یا موضوعی اعتقادی یا اخلاقی بوده است. در این میان، هنوز

مجموعه‌ای حدیثی عرضه نشده است که احادیث آن، بر محور گروه‌های سنی مخاطبان و فضای ذهنی و نیازهای روحی خاص هر گروه سامان یافته باشد؛ در حالی که ضرورت و اهمیت این کار بر کارشناسان عرصه تبلیغ معارف دینی پوشیده نیست.

نگارنده که چند سالی است در حوزه حدیث و علوم و معارف حدیثی، به تحقیق و تدریس و تألیف اشتغال دارد و از سوی دیگر تجربه سال‌ها کار آموزشی و تربیتی در مقاطع گوناگون دبستان، راهنمایی، دبیرستان و دانشگاه دارد، مصمم شد تا با پیوندزدن دو شاخه «حدیث» و «تربیت دینی»، مجموعه‌ای حدیثی با محوریت نیازهای تربیتی مخاطب فراهم آورد و تا حد توان، کاستی موجود در این زمینه را برطرف سازد. مجموعه‌ای که با نام حدیث خانواده پیش روی شماست، محصول این دغدغه و ثمره حدود سه سال مطالعه و مشاوره برای گزینش، تنظیم و تبیین احادیث است.

حدیث خانواده ده دفتر چهل حدیثی است که شامل احادیث گلچین شده برای گروه‌های سنی گوناگون تشکیل دهنده خانواده است. این گروه‌های سنی را این گونه تقسیم کرده‌ایم:

دفتر اول: کودکان (۸ تا ۱۱ ساله)

دفتر دوم: نوجوانان (۱۲ تا ۱۵ ساله)

دفتر سوم: جوانان: دختران (۱۶ ساله به بالا)

دفتر چهارم: جوانان: پسران ۱ (۱۶ تا ۱۹ ساله)

دفتر پنجم: جوانان: پسران ۲ (۲۰ ساله به بالا)

دفتر ششم: همسران: مردان

دفتر هفتم: همسران: زنان

دفتر هشتم: پدران

دفتر نهم: مادران

دفتر دهم: پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌ها

احادیث درج‌شده در این دفترها همگی از منابع حدیثی شیعه و از میان دست‌کم ۲۰۰۰۰ روایت، طی چند مرحله، گزینش شده‌اند. معیارهای اصلی گزینش احادیث برای هر گروه، بدین شرح بوده است:

۱. تناسب محتوایی با خصوصیات و نیازهای مخاطب در هر

گروه سنی؛

۲. فراشمولی و اختصاص نداشتن به موقعیت خاص زمانی یا

مکانی؛

۳. صریح‌بودن معنا و تشابه نداشتن آن، به‌گونه‌ای که منجر به برداشت‌های نادرست نشود.

۴. روانی و کوتاهی نسبی متناسب با گروه سنی، برای حفظ

آسان‌تر.

شایان ذکر است به‌سبب پابندی بر این معیارها، در گروه‌های همسان، مانند جوانان (پسران و دختران)، همسران (مردان و زنان) و پدران و مادران، روایات مشترک به چشم می‌خورد؛ اما گزینش روایات‌ها به‌گونه‌ای است که در مجموعه جلد‌های مربوط به مراحل سنی یک فرد، از جنس مرد یا زن، هیچ روایتی تکراری نیست.

نکاتی نیز در ساماندهی روایات در هر دفتر مدنظر بوده است:

۱. پرهیز از قضااسازی تمام‌سفید یا تمام‌سیاه، به این معنا که

- عمده روایت‌ها، نمایانگر تشویق و تبشیر یا عتاب و انذار نباشد؛
۲. جامعیت نسبی از جنبه تربیتی، به گونه‌ای که در مجموع روایات هر دفتر، تقریباً به مسائل مهم و نیازهای خاص آن گروه سنی اشاره شده باشد؛
 ۳. اشاره هم‌زمان به خطوط کلی و راهنمایی‌های عینی و جزئی در مسیر زندگی؛
 ۴. گنجانیدن محرک‌هایی برای تحوّل روحی در میان روایات هر دفتر؛
 ۵. ترتیب‌بندی هدفمند روایت‌ها، به طوری که تا حد امکان، میان هر روایت با روایت بعدی، وجه ارتباطی آشکار باشد و خواننده احساس کند که روایات، یکی پس از دیگری جریان دارند؛
 ۶. شاخص بودن روایات نخستین و واپسین هر دفتر، به گونه‌ای که روایت نخستین، نقطه مناسبی برای آغاز و روایت واپسین، نقطه پایان مناسبی باشد و در عین حال، منشأ حرکت و تحوّل. همچنین، درباره چگونگی ارائه روایت‌ها نکاتی چند در کانون توجه بوده است:
۱. روایات به طور کامل، اعراب‌گذاری و در صورت لزوم، علامت‌گذاری شود؛
 ۲. ترجمه روایت، ساده و روان و رسا باشد و از ترجمه واژه‌به‌واژه یا ادبی پرهیز شود؛
 ۳. منبع هر روایت، به طور دقیق، در پای روایت و شناسنامه منابع در پایان هر دفتر بیاید؛

۴. پس از هر روایت، مطلبی کوتاه برای فهم بهتر و ملموس تر روایت، متناسب با زبان سنّی مخاطب، آورده شود.

در پایان، لازم می‌دانم از استاد ارجمندم حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر نقی‌زاده که در نخستین مراحل نگارش این مجموعه، مشوّق نگارنده برای تکمیل کار بودند، قدردانی کنم. از استادان بزرگوار، حجج اسلام عبدالهادی مسعودی و محمدحسین الهی‌زاده که ارزیابی این اثر را برعهده گرفتند و نیز از معاونت محترم تبلیغات و ارتباطات اسلامی آستان قدس رضوی و ریاست محترم اداره آموزش علوم قرآن و حدیث و همه همکارانشان که اسباب بهره‌مندی خیل زائران حرم رضوی را از این اثر فراهم کردند، تشکر می‌کنم. همچنین از همسر مهربانم که سامان یافتن این اثر، مرهون همدلی و همراهی چندین ساله‌ی اوست، صمیمانه سپاسگزارم.

به امید آنکه این تلاش ناچیز، مورد عنایت خاندان رسالت و به‌ویژه امام رئوف حضرت رضا علیه‌الاف‌التحیه‌والثناء، که همواره بنده احسانشان بوده‌ام، قرار بگیرد و خانواده‌های گرامی، در همه سطوح، از این مجموعه حدیثی بهره‌مند شوند.

محمد الهی خراسانی

۱۳۸۸بان

برابر با اذی الحجّه ۱۴۳۰

سالروز ازدواج پربرکت امیرالمؤمنین علیه‌السلام

و حضرت زهرا علیها‌السلام

درآمدی بر چاپ دوم

به حول و قوه الهی و با عنایات اهل بیت علیهم السلام، مجموعه «حدیث خانواده» پس از نخستین انتشار با استقبال گرم مخاطبان روبه‌رو شد. هرچند پاره‌ای اشکال‌ها در مرحله چاپ رخ داده بود که مانع از انتشار گسترده کار شد. به هر ترتیب، در چاپ جدید و با پیگیری‌های به‌عمل آمده، این اشکال‌ها برطرف شد و به‌همین بهانه، تجدیدنظری نیز در گزینش و توضیح روایات برخی دفترها صورت گرفت.

شایسته است از فاضل گران‌مایه، حجت‌الاسلام سیدمحمدضیایی که با مطالعه دقیق و کامل مجموعه دفترها و نکته‌سنجی‌های خود، زمینه این تجدیدنظر فراهم کردند، سپاسگزاری کنم. همچنین از برادر ارجمند آقای مهدی لسانی رئیس اداره علوم قرآن و حدیث آستان قدس رضوی که زمینه انتشار آراسته‌ترین اثر را فراهم کردند، قدردانی می‌کنم.

از همه خوانندگان گرامی، به‌ویژه کارشناسان دینی و تربیتی خواهشمندیم ما را از دیدگاه‌ها و پیشنهادهای ارزشمندشان، از طریق تماس یا مکاتبه با اداره علوم قرآن و حدیث آستان قدس رضوی، بهره‌مند سازند.

به‌امید آنکه «حدیث خانواده» خانواده‌های ما را با حقیقت «کلامکم نور و امرکم رشد»، بیشتر آشنا سازد.

محمد الهی خراسانی

۱۱ اسفند ۱۳۹۰

برابر با ۸ ربیع‌الآخر ۱۴۳۳

سالروز ولادت باسعادت امام حسن عسکری علیه السلام

گل بهشتی

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

الْوَلَدُ الصَّالِحُ رِيحَانَةٌ مِنْ اللَّهِ قَسَمَهَا بَيْنَ عِبَادِهِ.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند:

فرزند صالح، گلی خوشبوست که خداوند میان بندگانش تقسیم کرده است.

الکافی، ج ۶، ص ۲

گل‌ها مشام جان را می‌نوازند و
شادابی و خرمی را برای انسان به
ارمغان می‌آورند. گاهی دیدن یک
گل، اندوه را از دل و خستگی را از
تن بیرون می‌کند.
فرزند صالح گلی است که خداوند
از بهشت برای ما فرستاده است.

کام متبرک نوزاد

قال الصادق عليه السلام:

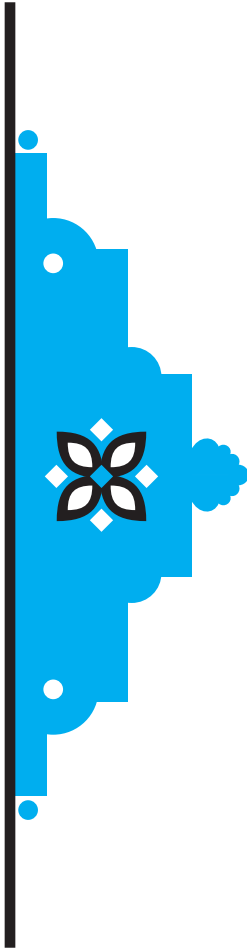
حَنُّكُوا أَوْلَادَكُمْ بِتُرْبَةِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَإِنَّهُ أَمَانٌ.

امام صادق عليه السلام فرمودند:

کام نوزادان خود را با تربت حسین عليه السلام بردارید که مایه ایمنی است.

کامل الزیارات، ص ۲۷۸

کام نوزاد را با تربت سیدالشهدا علیه السلام برمی دارند تا از همان آغاز چشم گشودن به دنیا، عشق و محبت به اهل بیت علیهم السلام در جان او راه یابد. اگر این تولی و دلدادگی با وجودش آمیخته شود، عاقبت به خیر خواهد شد، ان شاء الله.

برای محبت به فرزند

قال الصادق عليه السلام:

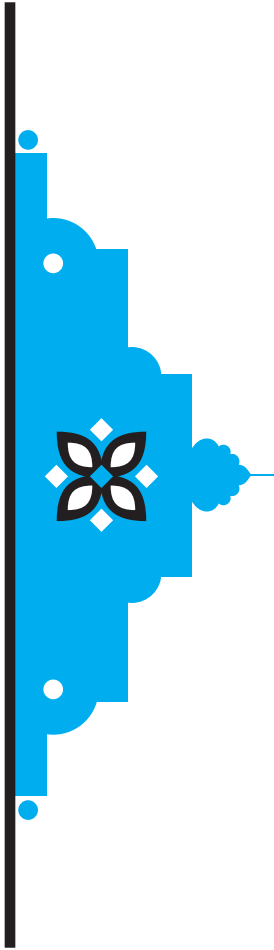
إِنَّ اللَّهَ لَيَرْحَمُ الْعَبْدَ لِشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَدِهِ.

امام صادق عليه السلام فرمودند:

خداوند به بنده خود به خاطر شدت محبت او به فرزندش
رحم می‌کند.

الكافي، ج ۶، ص ۵۰

چه بلاها و ابتلاها که برای محبت
مادرانه به فرزند، از مادر دور می‌شود.
محبت به فرزند، باران رحمت الهی
را فرو می‌ریزد.

اجر محبت به فرزند

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

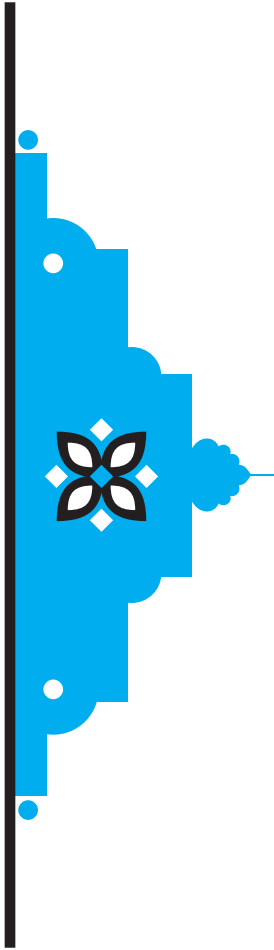
مَنْ قَبَّلَ وَلَدَهُ، كَانَ لَهُ حَسَنَةٌ وَ مَنْ فَرَّحَهُ،
فَرَّحَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند:

هرکس فرزند خود را ببوسد، خداوند در نامه عمل او
حسنة‌ای ثبت خواهد کرد و هرکس فرزند خود را شاد
کند، خداوند او را در روز قیامت مسرور می‌کند.

الکافی، ج ۶، ص ۴۹

محبت به فرزند، به قدری فضیلت دارد
که بوسیدن او در شمار حسنات قرار
می‌گیرد و شاد کردن او مایهٔ سُرور و
شادی روز قیامت خواهد شد.
هیچ گاه محبت را از فرزندت دریغ
نکن.

عدالت در محبت

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

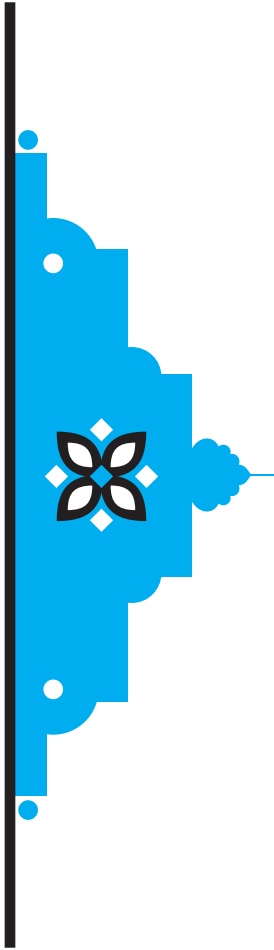
اعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ كَمَا تُحِبُّونَ أَنْ يَعْدِلُوا
بَيْنَكُمْ فِي الْبِرِّ وَاللُّطْفِ.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند:

همان گونه که دوست دارید فرزندانتان در نیکی و محبت
میان شما عادلانه عمل کنند، میان فرزندان خود نیز به
عدالت رفتار کنید.

بحار الانوار، ج ۱۰۱، ص ۹۲

در محبت به فرزندان نباید عدالت را
زیر پا گذاشت. اگر قرار است جشن
تولد بگیری، باید برای همه فرزندان
جشن بگیری. حتی در بوسیدن هم باید
عدالت را رعایت کرد.

مادری که بین فرزندان در
محبت کردن فرق می‌گذارد، نباید
ناراحت شود اگر فرزندش میان او و
پدرش در نیکی کردن فرق گذارد.

فصل‌های زندگی فرزندان

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

الْوَلَدُ سَيِّدٌ سَبْعَ سِنِينَ وَ عَبْدٌ سَبْعَ سِنِينَ وَ
وَزِيرٌ سَبْعَ سِنِينَ.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند:

فرزند، هفت سال آقااست، هفت سال بنده و هفت سال
وزیر.

مکارم‌الاخلاق، ص ۲۲۲

هر فرزندی، سه دوره متفاوت را پشت سر می‌گذارد. هفت سال نخست، دوران سیادت است که باید او را آزاد گذاشت و خواسته‌هایش را تا حد توان اجابت کرد.

هفت سال دوم، دوران اطاعت است که دوره فرمانبری و یادگیری است. هفت سال سوم، دوران وزارت است که باید با شخصیت دادن و اعتماد کردن به او، جایگاهی مانند وزیر و مشاور برای او در نظر گرفت.

توجه شایسته به بایسته‌های هر دوره، توفیق در دوره بعدی را به دنبال خواهد داشت.

چون که با کودک سر و کارت فتاد

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

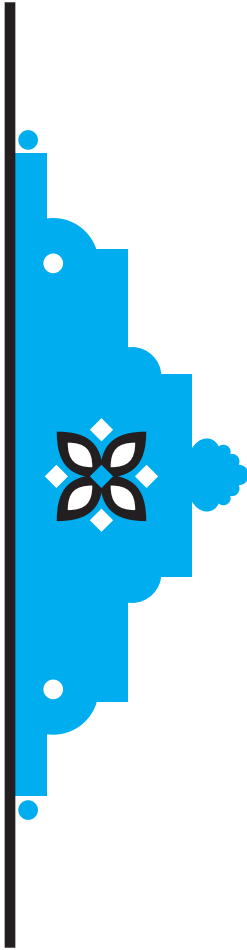
مَنْ كَانَ عِنْدَهُ صَبِيٌّ فَلْيَتَصَّابَ لَهُ.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند:

هرکس کودکی دارد، باید با او کودکانه رفتار کند.

کتابُ من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۴۹۳

دنیای کودکان، ویژگی‌های خودش را دارد. برخی مسائل مهم برای ما، در دنیای آن‌ها هیچ اهمیتی ندارد و پاره‌ای از کارهای بی‌اهمیت نزد ما، برای آن‌ها بسیار مهم است. بسیاری از مفاهیم، در دنیای آن‌ها معنایی ندارد و اصول و قواعد، در ذهن آن‌ها جایی ندارد. برای برقراری ارتباط و تأثیرگذاری بر آن‌ها باید وارد دنیای کودکانه آنان شویم.

چون که با کودک سروکارت فتاد
پس زبان کودکی باید گشاد

بازیگوشی های کودکانه

قال الكاظم عليه السلام:

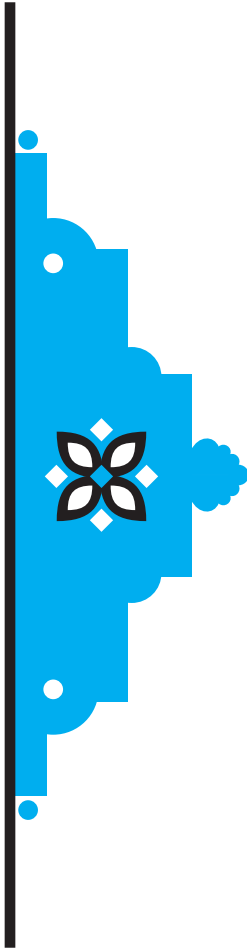
تُسْتَحَبُّ عَرَامَةُ الْغُلَامِ فِي صِغَرِهِ لِيَكُونَ حَلِيمًا
فِي كِبَرِهِ.

امام کاظم عليه السلام فرمودند:

بازیگوشی پسر در دوران کودکی پسندیده است؛ زیرا در
بزرگسالی بردبار و خویشان دار می شود.

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۴۹۳

بازیگوشی پسرها در دوران کودکی غالباً بیش از دخترهاست. این مسئله گاهی والدین را ناراحت و دچار زحمت می‌کند. باید بدانیم که بازیگوشی پسر، هیجانات کودکانه او را تخلیه و حس ماجراجویانه او را ارضای می‌کند. این کار سبب می‌شود که در دوران بزرگسالی، عقده شخصیتی نداشته باشد و از کرامت نفس برخوردار باشد. معمولاً افراد کم‌صبر و زودرنج، کودکان خوشی نداشته‌اند.

کنجکاوی‌های کودکانه

قالَ عليٌّ عليه السلام:

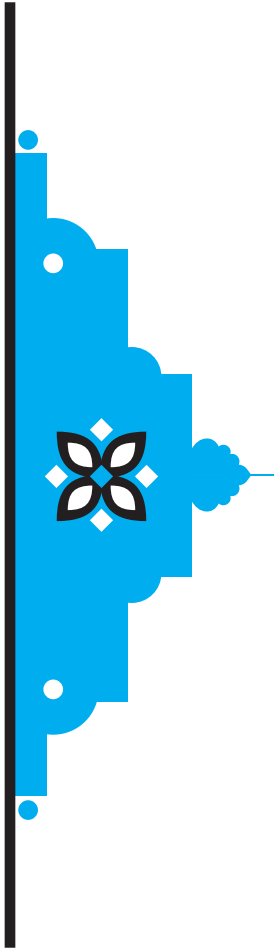

مَنْ سَأَلَ فِي صِغَرِهِ أَجَابَ فِي كِبَرِهِ.

امام علی علیه السلام فرمودند:

هرکس در خردسالی بیشتر پرسد، در بزرگسالی پاسخ
 می‌دهد.

غررالحکم، ح ۶۶۲

کودکان فراوان می‌پرسند و نباید آن‌ها را به خاطر پرسش‌های فراوان سرزنش کرد. آنان از راه همین پرسش‌ها، با دنیای پیرامون خود آشنا می‌شوند. اگر این حس کنجکاوی در کودک تقویت نشود و روحیه پرسش‌گری در او تضعیف شود، در بزرگسالی با پژوهش میانه‌ای نخواهد داشت و با ندانسته‌هایش سر خواهد کرد.

اگر امروز به پرسش‌های کودک کانه او با صبر و حوصله پاسخ دهیم، فردا او ست که پاسخ‌گوی پرسش‌های دیگران خواهد شد.

اهل نماز بار آوردن

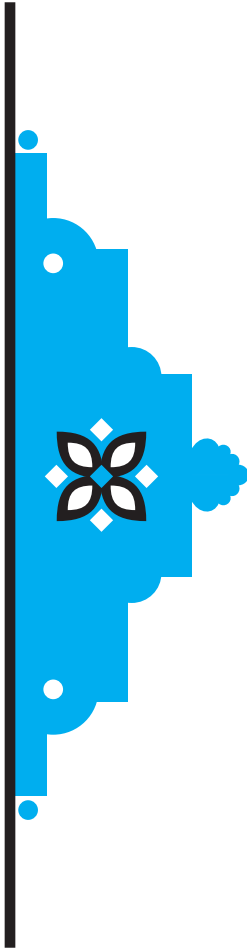
قالَ عليٌّ عليه السلام:

عَلِّمُوا صِبْيَانَكُمْ الصَّلَاةَ وَخُذُوهُمْ بِهَا إِذَا بَلَغُوا
الْحُلُمَ.

امام علی عليه السلام فرمودند:

به کودکان خود نماز خواندن را آموزش دهید و آنگاه که
بالغ شدند، از آنان بازخواست کنید.

هر پدر و مادری مسئولیت تعلیم وظایف دینی به فرزندان خود را برعهده دارد. در میان وظایف دینی، نماز جایگاه ویژه‌ای دارد. در روایات، تأکید فراوانی بر آموزش نماز به فرزندان و نظارت بر نماز خواندن آنان شده است.

فرزندی که بی‌اعتنایی پدر و مادر را به نمازش ببیند، به‌راحتی با نماز بیگانه می‌شود. فرزندانمان را اهل نماز بار بیاوریم.

همگام با تغییر شرایط

قالَ عَلِيُّ عليه السلام:

مُرُوا صِبْيَانَكُمْ بِالصَّلَاةِ إِذَا كَانُوا أَبْنَاءَ سَبْعِ
سِنِينَ وَفَرَّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ إِذَا كَانُوا
أَبْنَاءَ عَشْرِ سِنِينَ.

امام علی عليه السلام فرمودند:

در هفت‌سالگی، فرزندان خود را به نماز وادارید و در ده‌سالگی بستر خواب آنان را از یکدیگر جدا کنید.

مستدرک الوسائل، ج ۱۴، ص ۲۸۸

از هفت‌سالگی که کودک وارد دوران اطاعت می‌شود، باید او را به انجام دادن بعضی وظایف و عمل به بعضی از آداب وادار کرد. یکی از این آداب مهم نماز خواندن است.

از سوی دیگر، به تدریج، با ورود کودک به زمان درک خوبی‌ها و بدی‌ها و پسندها و ناپسندها، باید بعضی موقعیت‌های پیشین تغییر کند، از جمله در یک بستر خوابیدن با برادر یا خواهر. مادران کاردان به همه این نکات ریز و درشت توجه می‌کنند.

عفیف پروری

قال الصادق عليه السلام:

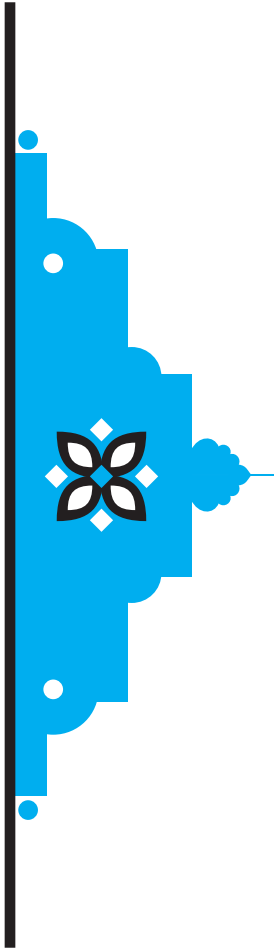
إِذَا بَلَغَتِ الْجَارِيَةُ سِتَّ سِنِينَ فَلَا يُقْبَلُهَا الْغُلَامُ وَ
الْغُلَامُ لَا يُقْبَلُ الْمَرْأَةَ إِذَا جازَ سَبْعَ سِنِينَ.

امام صادق عليه السلام فرمودند:

دختری که به شش سالگی رسیده است، هیچ پسری نباید او را ببوسد. همچنین پسری که از هفت سالگی گذشت، نباید زن نامحرم را ببوسد.

کتاب من لا یحضره الفقیه، ج ۳، ص ۴۳۷

بذر عفت باید در کودکی کاشته شود
تا در بزرگسالی همچون درخت
تنومندی بتوان بر آن تکیه کرد. اگر
کودک پس از سن خاصی که
روایات به آن اشاره کرده‌اند، باز هم
تماس بدنی با جنس مخالف را تجربه
کند، در بزرگسالی، حفظ عفاف
برای او دشوار و رابطه با نامحرم برای
او آسان خواهد شد.

در معاشرت‌ها و در مجالس، از این
موضوع غافل نشویم.

سرزنش‌های مکرر

قالَ عَلِيُّ عليه السلام:

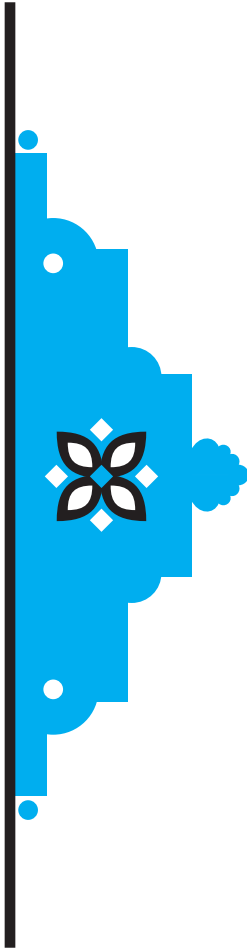
إِيَّاكَ أَنْ تُكَرِّرَ الْعُتْبَ، فَإِنَّ ذَلِكَ يُغْرِى
بِالدَّنْبِ وَ يَهْوِنُ الْعُتْبَ.

امام علی عليه السلام فرمودند:

بپرهیز از اینکه مکرر سرزنش کنی؛ زیرا این کار، گناهکار
را جسور و ملامت را بی‌اثر می‌کند.

غررالحکم، ح ۴۵۱۰

اگر برای هر خطایی، فرزندت را سرزنش و این سرزنش را به هر بهانه‌ای تکرار کردی، اثر آن را از بین می‌بری؛ زیرا فرزندت کم‌کم به سرزنش مادرش عادت می‌کند و برای انجام دادن کارزشت، خودش را از پیش، برای رویارویی با مادرش آماده می‌کند.

عتاب و سرزنش مادرانه‌ات را به آسانی خرج نکن.

بذر تربیت

قالَ عَلِيُّ عليه السلام:

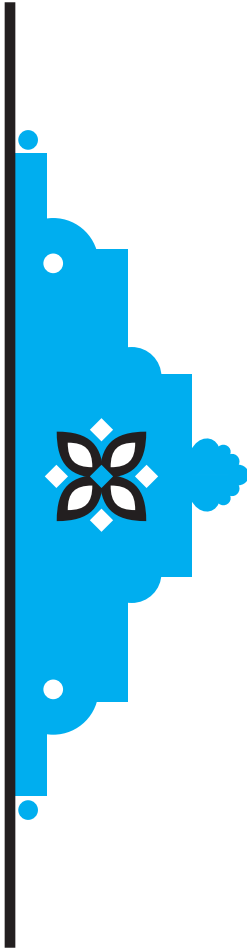
إِنَّمَا قَلْبُ الْحَدَثِ كَالْأَرْضِ الْخَالِيَةِ، مَا أُلْقِيَ
فِيهَا مِنْ شَيْءٍ قَبِلَتْهُ.

امام علی عليه السلام فرمودند:

قلب نوجوان همچون زمینی بایر است که هرچه در آن
افکنده شود، می پذیرد.

وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۴۷۸

زمینی که هنوز بذری در آن کاشته نشده، پذیرای هر گونه بذری است که در آن می‌پاشند. بذر خوب، محصول مرغوب و بذر بد، محصول نامرغوب و فاسد به دنبال دارد. پیش از آنکه دیگران در جان و دل فرزندان بذر ناسالم بپاشند، او را دریاب.

باید خود را ملامت کنند

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

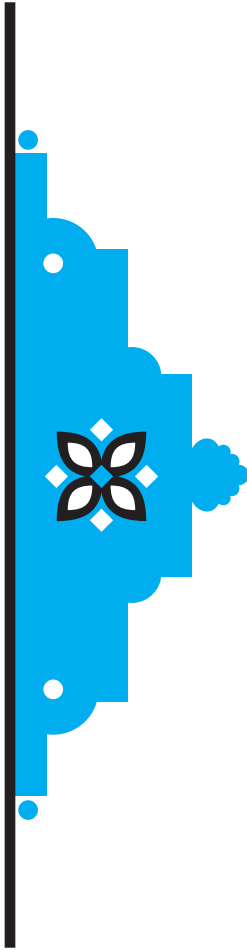
لَعَنَ اللَّهُ وَالِدَيْنِ حَمَلًا وَلَدَهُمَا عَلَى عُقُوقِهِمَا.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند:

از رحمت خداوند دور باد پدر و مادری که موجبات بدکاری
فرزند خود و نارضایتی خویشان را از وی فراهم آورند.

کتاب من لا یحضره الفقیه، ج ۴، ص ۳۷۱

پدر و مادری که برای تربیت فرزند خود وقت نگذاشته‌اند، پای درد دل او ننشسته‌اند، از درس و مدرسه‌اش نپرسیده‌اند، هیچ‌گاه دوستان فرزندشان را ندیده‌اند و دل‌مشغولی‌های او را نشنیده‌اند، راه‌طغیان و سرکشی را خود به روی او گشوده‌اند. آنان دیگر نباید کسی را جز خود ملامت کنند.

به دنبال ازدواج

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

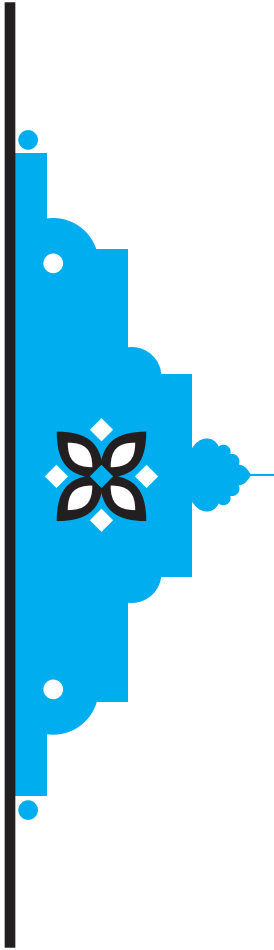
زَوِّجُوا أَيَّامَكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ يُحْسِنُ لَهُمْ فِي
أَخْلَاقِهِمْ وَيُوسِّعُ لَهُمْ فِي أَرْزَاقِهِمْ.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند:

فرزندان خود را همسر دهید که خداوند خوی آنان را نیکو
می‌کند و روزی آنان را گشایش می‌دهد.

بحار الانوار، ج ۱۰۰، ص ۲۲۲

اگر فرزندت به سن مناسب برای ازدواج رسیده و از بلوغ فکری لازم برای آن برخوردار است، باید موقعیت را برای ازدواج او فراهم کنی. اینکه او هنوز کمی اشکالات اخلاقی یا پاره‌ای مشکلات مالی دارد، دلیل مناسبی برای ازدواج نکردن نیست.

اگر قرار بود فقط کسانی ازدواج کنند که هیچ مشکل اخلاقی یا مالی ندارند، چند درصد از مردم می‌توانستند زندگی مشترک را آغاز کنند؟
حُسن خُلق و وسعت رزق از ثمره‌ها و برکت‌های ازدواج است.

از او غافل نشوی

قال الباقر عليه السلام:

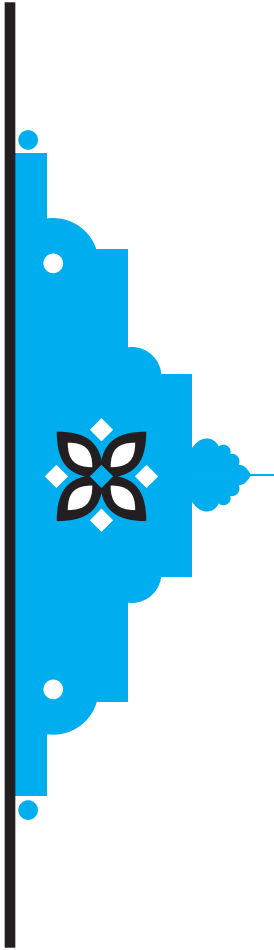
لَا شَفِيعَ لِلْمَرْأَةِ أَنْجَحَ عِنْدَ رَبِّهَا مِنْ رِضَا زَوْجِهَا.

امام باقر عليه السلام فرمودند:

برای زن نزد پروردگارش، شفیعی کارسازتر از خشنودی شوهرش نیست.

الخصال، ج ۲، ص ۵۸۵

این دنیا با همه خوشی‌ها و ناخوشی‌ها
می‌گذرد؛ اما در آن دنیا، هیچ چیز
به اندازه رضایت شوهرت نمی‌تواند
برایت کارساز باشد.
نکند آن قدر مشغول فرزندان شوی
که از شوهرت غافل بمانی.

کاری که سرکه با عسل می کند

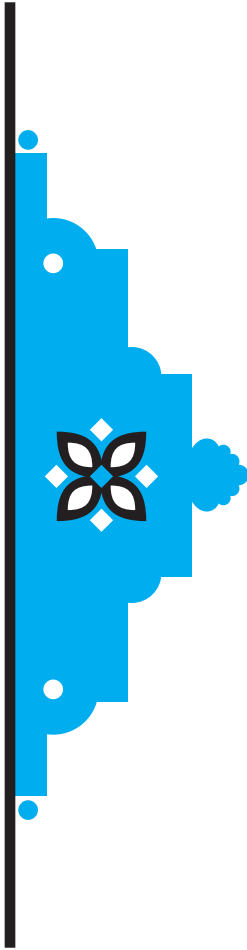
قال الصادق عليه السلام:

إِنَّ الْخُلُقَ السَّيِّئَ يُفْسِدُ الْعَمَلَ كَمَا يُفْسِدُ الْخَلُّ
الْعَسَلَ.

امام صادق عليه السلام فرمودند:

بدخویی، عمل را تباه می کند، همچنان که سرکه عسل را.

زنبور با شیرۀ جانش عسل می سازد؛
اما چند قطره سرکه کافی است که
تمام شیرینی عسل را از بین ببرد. ما
نیز گاهی برای انجام دادن کار خیر،
زحمت فراوانی را به جان می خریم
و همت فراوانی را صرف آن
می کنیم. اما با بدخُلقی، هم شیرینی
آن را در کام دیگران تلخ می کنیم
و هم اجر خودمان را از بین می بریم.
اعمالمان را با بدخویی تباه نکنیم.

بهای خاطر مؤمن

قال رسولُ الله ﷺ:

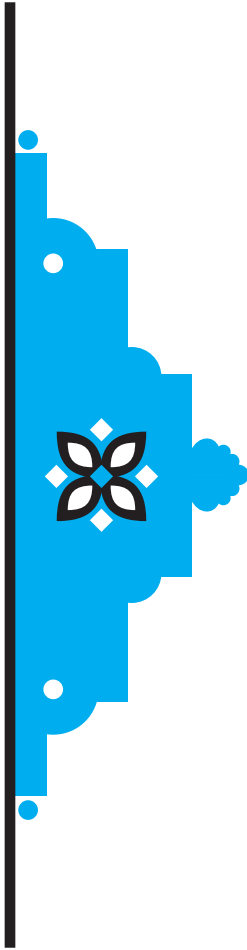
مَنْ أَحْزَنَ مُؤْمِنًا ثُمَّ أَعْطَاهُ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ ذَلِكَ
كَفَّارَتَهُ وَ لَمْ يُؤْجَرْ عَلَيْهِ.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند:

هرکس مؤمنی را اندوهناک کند و سپس دنیا را به او بدهد،
نه گناهش بخشوده شده و نه به خاطر عطایش پاداشی
نصیبش می شود.

مستدرک الوسائل، ج ۹، ص ۹۹

بعضی ظرف‌ها اگر بشکند، به‌خوبی ترمیم می‌شود، طوری که معلوم نمی‌شود این ظرف، روزی شکسته است؛ اما بعضی دیگر، حتی اگر ترک هم بردارد، دیگر مانند روز اول نمی‌شود. به‌گونه‌ای که اگر بهترین و رنگارنگ‌ترین میوه‌ها را هم درون آن بگذارند، باز ظرفی ترک‌خورده است. نمی‌شود دلی را شکست و گفت که با هدیه‌ای جبران می‌کنم. این گناه را نمی‌توان خرید، حتی با بهایی گزاف.

برای تطهیر

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

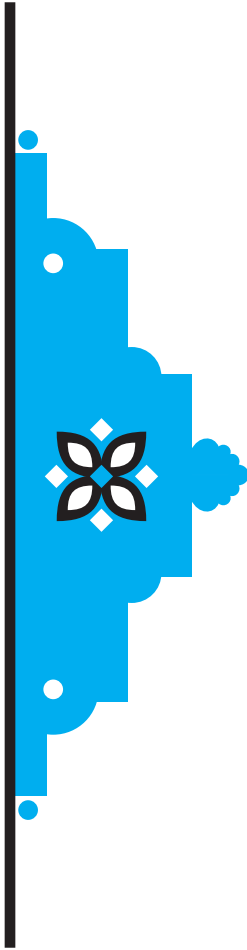
مَا أَصَابَ الْمُؤْمِنَ مِنْ نَصَبٍ وَلَا وَصَبٍ وَلَا حُزْنٍ
حَتَّىٰ الْهَمُّ يَهْمُهُ إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهِ عَنْهُ مِنْ سَيِّئَاتِهِ.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند:

هیچ رنج و پیشامد و اندوه و حتی نگرانی خاطری به
مؤمن نرسد، جز اینکه خداوند با آن گناهانش را بزداید.

تحف العقول، ص ۳۸

بلا برای مؤمن از سر تعدیب و
مجازات نیست؛ بلکه برای تطهیر و
پاک‌سازی اوست. هر رنجی برای
او کفاره‌ای برای گناهی است که
مرتکب شده و خداوند نمی‌خواسته
است در نامهٔ اعمالش بماند؛ اگر چه
گاه، بنده تشخیص ندهد و از خدای
خود شاکی شود.

مادر نیز وقتی نیاز فرزندش را به
استحمام ببیند، او را به حمام می‌برد.
هر چند که او جیغ و داد کند و بر
بدن مادرش مُشت بکوبد.

جام بلا

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

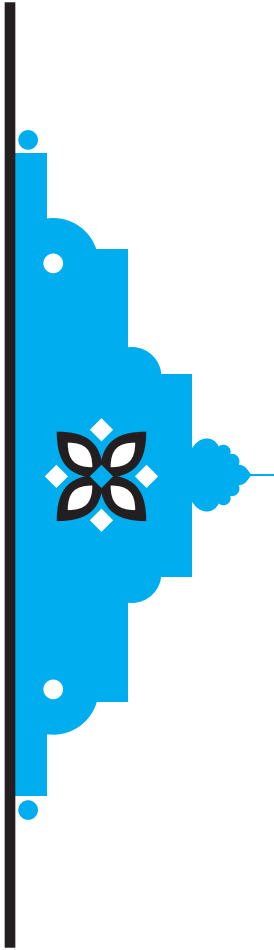
إِنَّ اللَّهَ لَيُعْذِي عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ بِالْبَلَاءِ، كَمَا تُعْذِي
الْوَالِدَةُ وَلَدَهَا بِاللَبَنِ.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند:

خداوند بنده خود را با بلا و گرفتاری تغذیه می‌کند.
همچنان‌که مادر، فرزند خود را با شیر.

اعلام‌الدین، ص ۲۷۷

گاهی بلا برای برخی بندگان مؤمن
خدا، نه از سرِ تطهیر که برای ترفیع
است. اینان نه برای گناهانشان که
به خاطر حسناتشان مبتلا می‌شوند تا
در مسیر رویارویی با سختی‌ها رشد
کنند و لیاقت ترفیع درجه را پیدا کنند.
این گونه ابتلا برای هر کسی نیست.
هر که در این بزم مقرب‌تر است
جام بلا بیشترش می‌دهند

خیر دنیا و آخرت

قالَ عَلِيُّ عليه السلام:

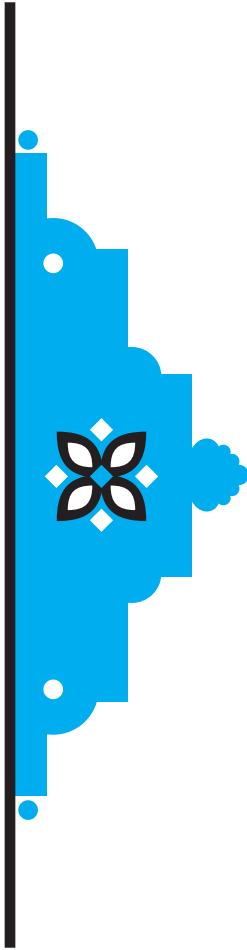
ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ فَقَدْ رُزِقَ خَيْرَ الدُّنْيَا وَ
الْآخِرَةِ. هُنَّ: الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَ الصَّبْرُ عَلَى
الْبَلَاءِ وَ الشُّكْرُ فِي الرَّخَاءِ.

امام علی عليه السلام فرمودند:

سه خصلت است که هرکس داشته باشد، خوبی دنیا و آخرت روزی اش شده است. آن سه چیز عبارت است از: راضی بودن به قضای الهی، صبر کردن بر بلا و گرفتاری و شکر کردن در هنگام آسایش و رفاه.

غررالحکم، ح ۶۲۸۳

کسی که به آنچه خداوند برای او
قسمت کرده راضی است و در
خوشی‌ها، بنده‌ای شکور و سپاسگزار
است و در ناخوشی‌ها، فردی صبور و
بردبار، هم آرامش و خوشبختی دنیا
و هم آسایش و سعادت آخرت را به
دست آورده است.
خوشا به حال او.

اجابت دنیوی یا اخروی؟

قال الصادق عليه السلام:

يَتَمَنَّي الْمُؤْمِنُ أَنَّهُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ فِي
الدُّنْيَا مِمَّا يَرَى مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ.

امام صادق عليه السلام فرمودند:

مؤمن پاداش نیک [و چشمگیر] آخرت را که می بیند، آرزو می کند کاش هیچ دعایی از او در دنیا مستجاب نمی شد.

فرمود: «أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ»
(غافر، ۶۰). مرا بخوانید تا برایتان
اجابت کنم. پس اگر بنده به راستی
دعا کند، اجابت آن حتمی است.
اگر مصلحت در اجابت دنیوی
آن نباشد، اجابت اخروی را که
پاداشی عظیم است، به دنبال خواهد
داشت؛ پاداشی که مؤمن با دیدن
آن می گوید: کاش همه دعاهایم را
برایم ذخیره می کردند.

پاسخ گره‌گشایی

قال الرضا عليه السلام:

مَنْ فَرَّجَ عَنْ مُؤْمِنٍ فَرَجَ اللَّهُ عَنْ قَلْبِهِ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ.

امام رضا عليه السلام فرمودند:

هرکس گره از کار مؤمنی بگشاید، خداوند در روز قیامت
گره غم از دل او می‌گشاید.

الکافی، ج ۲، ص ۲۰۰

همان‌گونه که اندوهناک کردن
مؤمن، بدون جواب نمی‌ماند،
خوش حال کردن مؤمن نیز بی‌پاسخ
نمی‌ماند.

هرکس که دل مؤمنی را از اندوه
و نگرانی برهاند، در آن روز که
هرکسی نگران عاقبت خویش
است و وجودش از حسرت و اندوه
لبالب، خداوند مهربان، غم از دل او
می‌برد و لبخند بر لبانش می‌نشانند.

کار نیکو کردن از پُر کردن است

قال الصادق عليه السلام:

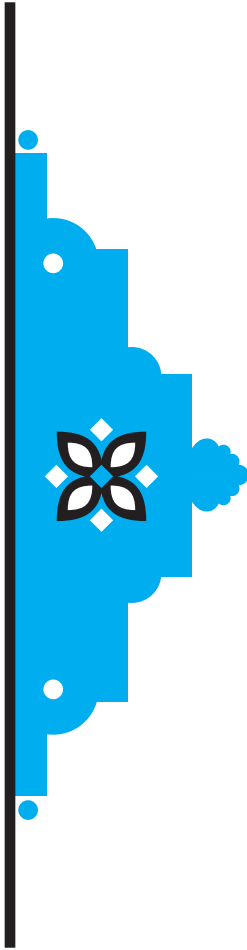
رَأَيْتُ الْمَعْرُوفَ لَا يَصْلُحُ إِلَّا بِثَلَاثِ خِصَالٍ:
تَصْغِيرِهِ وَ تَسْتِيرِهِ وَ تَعْجِيلِهِ.

امام صادق عليه السلام فرمودند:

دیدم که کار نیک سامان نمی یابد، مگر با سه چیز: شتاب در انجام دادن آن، کوچک شمردن آن و پنهان کردن آن.

الکافی، ج ۴، ص ۳۰

گاهی در انجام دادن کاری که
می‌خواهیم برای کسی انجام دهیم،
آنقدر تعلل می‌کنیم که او را از
خودمان دلسرد می‌کنیم. گاهی نیز
کاری را برای کسی انجام می‌دهیم و
به هر بهانه‌ای، آن را به رخ او می‌کشیم.
نگذاریم ارزش کارمان از بین برود.

رنج بندگی

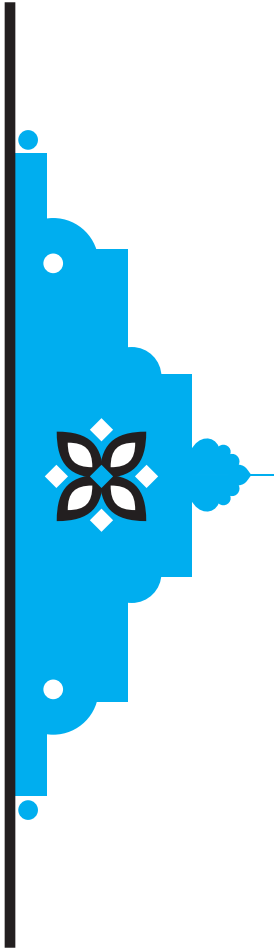
قالَ عليٌّ عليه السلام:

ثَوَابُ الْعَمَلِ عَلَى قَدْرِ الْمَشَقَّةِ فِيهِ.

امام علی عليه السلام فرمودند:

پاداش کار، به اندازه رنج و زحمتی است که در آن است.

پاداش کسی که در عافیت و راحتی
دین داری می کند، هرگز با کسی برابر
نیست که برای دین دار بودن، متحمل
رنج و مشقت فراوان می شود.

بانویی که برای حفظ حجاب خویش،
باید طعنه و تمسخر نزدیکان خود را
تحمل کند، در مقایسه با کسی که
نزدیکانش او را به خاطر حجابش
تحسین می کنند، اجری چند برابر دارد.
رنج بندگی بی پاسخ نمی ماند.

تسلایی برای مادر

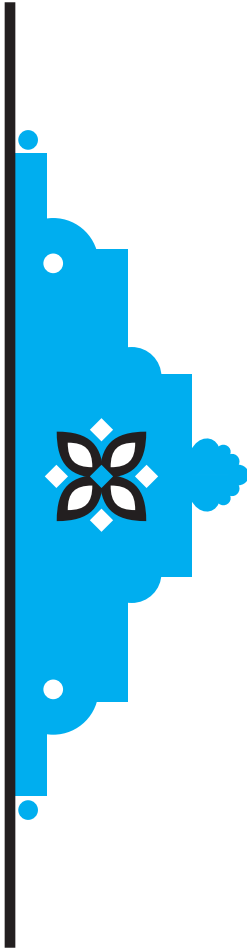
قالَ عَلِيُّ عليه السلام:

مَنْ عَزَى التَّكْلِى أظَلَّهُ اللهُ فِي ظِلِّ عَرْشِهِ يَوْمَ
لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ.

امام علی عليه السلام فرمودند:

هرکس مادری را تسلّا دهد که فرزندش مرده است، خداوند در روزی که هیچ سایه‌ای جز سایه‌ی عرش او نیست، وی را در سایه‌ی عرش خود جای می‌دهد.

هیچ غمی، داغ فرزند نمی‌شود. اگر
دل مادرِ داغ‌دیده‌ای را تسلاً دادی و
قدری از بار غمش برداشتی، خداوند
در صحرای سوزان محشر، تو را در
سایهٔ رحمت خویش جای می‌دهد.

به استقبال فضیلت‌ها

قالَ علیؑ:

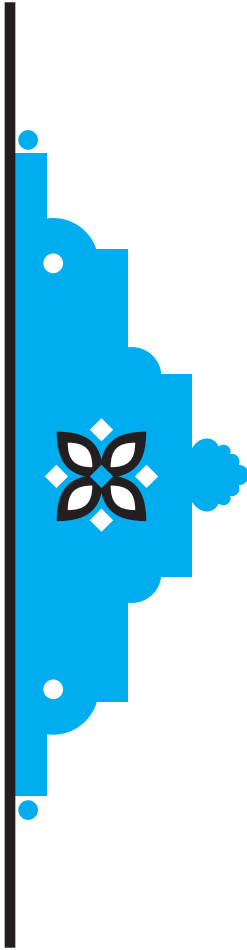
عُدْ مَنْ لَا يَعُودُكَ وَ أَهْدِ إِلَى مَنْ لَا يُهْدِي
إِلَيْكَ.

امام علیؑ فرمودند:

از کسی که از تو عیادت نمی‌کند، عیادت کن و به کسی
که به تو هدیه نمی‌دهد، هدیه بده.

کتابُ من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۳۰۰

محبت به آشنایان و نزدیکان، فضیلتی
اخلاقی است. اگر کسی خود را از این
فضیلت محروم کرده است، من چرا
خودم را محروم کنم.
مهم نیست که این فرد به عیادت آمده
یا نیامده است، من فرصت عیادت از او
را از دست ندهم.

پیوند خویشاوندی

قال الصادق عليه السلام:

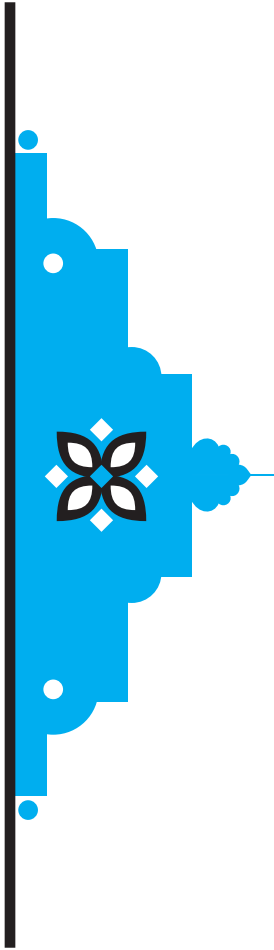
إِنَّ صَلَّةَ الرَّحِمِ تُزَكِّي الْأَعْمَالَ وَتُنْمِي الْأَمْوَالَ
وَ تَيْسِّرُ الْحِسَابَ وَ تَدْفَعُ الْبَلْوَى وَ تَزِيدُ فِي

الرِّزْقِ.

امام صادق عليه السلام فرمود:

صلهٔ رحم اعمال را پاک و اموال را فراوان و حساب را
آسان می‌کند. بلا را می‌زداید و روزی را افزون می‌کند.

خداوند متعال برای پیوند با خویشاوندان
که در فرهنگ دینی از آن با «صله
رحم» یاد می‌شود، علاوه بر نتایج عینی
اخلاقی و اجتماعی، آثار دنیوی و
آخری ویژه‌ای قرار داده است.

دفع بلا و فزونی اموال و فراوانی روزی
مادی و معنوی از آثار دنیوی آن و
پاکی اعمال و آسانی حسابرسی روز
قیامت از آثار آخری آن است.

این همه برکت را از دست ندهیم.

به دنبال کینه‌ها

قالَ عليٌّ عليه السلام:

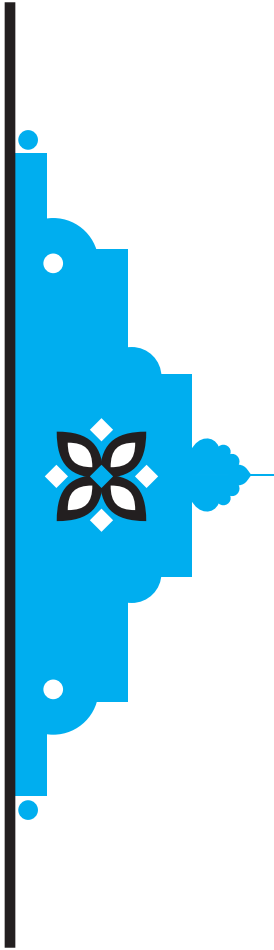

الدُّنْيَا أَصْغَرُ وَأَحْقَرُ وَأَنْزَرُ مِنْ أَنْ تُطَاعَ فِيهَا
 الْأَحْقَادُ.

امام علی عليه السلام فرمودند:

دنیا کوچک‌تر و حقیرتر و ناچیزتر از آن است که در آن،
 کینه‌ها دنبال شود.

غرالحکم، ح ۲۵۴۴

عده‌ای از کسی کدورتی به دل
می‌گیرند؛ اما مدتی نمی‌گذرد که
آن را فراموش می‌کنند. برخی دیگر،
کینه‌هایشان را می‌پروراند و به بهانه‌های
گوناگون، آن‌ها را تازه‌تر می‌کنند.

به‌راستی، انسان در این دوروزهٔ دنیا
چقدر فرصت دارد که بخواهد به
ناراحتی‌ها و دلگیری‌های خودش
از دیگران پردازد؟

باید مراقب اشتباهات خود بود، نه
در فکر اشتباهات گذشتهٔ دیگران.

در جست و جوی رسوایی دیگران

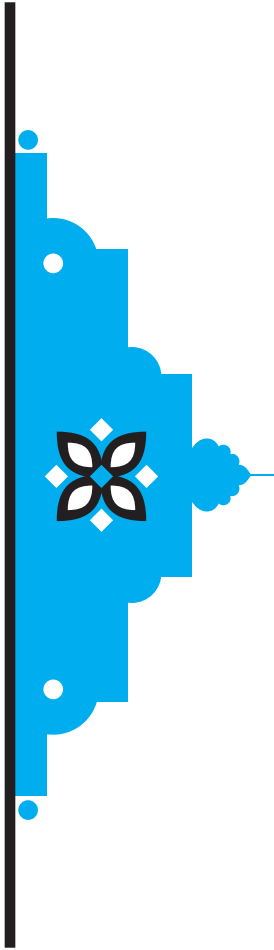
قالَ عليٌّ عليه السلام:

لِيَكُنْ أَبْغَضُ النَّاسِ إِلَيْكَ وَ أْبَعْدُهُمْ مِنْكَ
أَطْلَبُهُمْ لِمَعَايِبِ النَّاسِ.

امام علی عليه السلام فرمودند:

مبغوض‌ترین مردم نزد تو و دورترین آنها از تو باید
کسانی باشند که بیشتر در پی یافتن خطاهای مردم‌اند.

لذت برخی در دیدن رسوایی
دیگران است. به همین دلیل، همیشه
به دنبال کشف خطاها و ضعف‌های
دیگران‌اند تا با بازگو کردن آن‌ها،
سرافکنندگی آنان را ببینند.

هم‌نشینی و هم‌سخنی با این‌گونه
افراد، تشویق آنان به این‌کردار
زشت است. نباید به چنین کسانی
روی خوش نشان داد.

آن که خودداری کند

قال السَّجَّادُ عليه السلام:

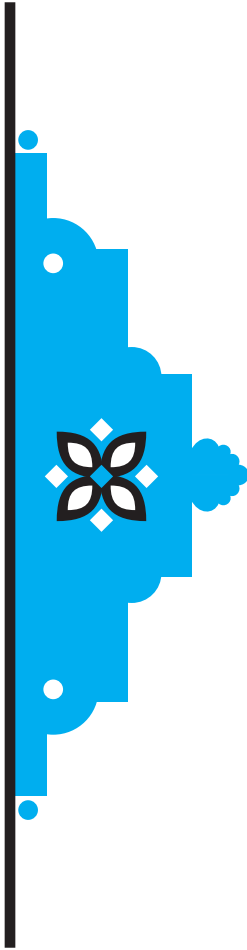
مَنْ كَفَّ عَنْ أَعْرَاضِ النَّاسِ أَقَالَ اللَّهُ عَثْرَتَهُ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

امام سجَّاد عليه السلام فرمودند:

هرکس از لطمه زدن به آبروی مردم خودداری کند، خداوند
روز قیامت از لغزش او چشم می پوشد.

بحار الانوار، ج ۶۸، ص ۴۲۶

گاهی از کسی به شدت رنجیده‌ای
و می‌توانی با بازگویی گفتار یا
رفتاری از او، آبرویش را بریزی
تا قدری از رنجوری خود بکاهی.
اگر تلافی نکردی و آبروی او را
حفظ کردی، خداوند نیز آبروی تو
را در برابر انبیا و اولیا و همه شاهدان
روز محشر حفظ می‌کند.

پیامدهای غیبت

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

مَنْ اغْتَابَ مُسْلِمًا أَوْ مُسْلِمَةً لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ صَلَاتَهُ
وَلَا صِيَامَهُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا وَ لَيْلَةً إِلَّا أَنْ يَغْفِرَ لَهُ

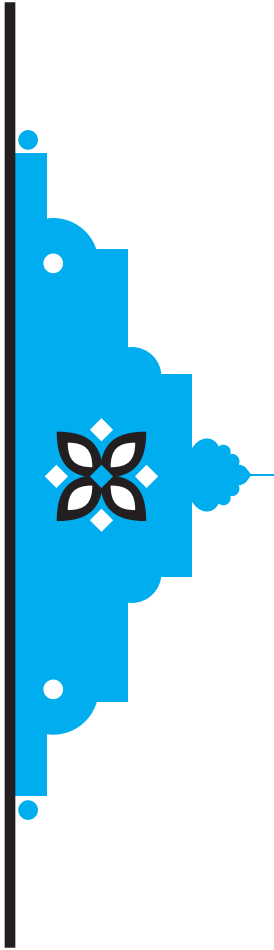
صَاحِبُهُ.

پیامبر خداوند ﷺ فرمودند:

کسی که از مسلمانی غیبت کند، تا چهل روز نماز و روزه‌اش قبول درگاه خداوند واقع نمی‌شود. مگر کسی که از او غیبت شده است، او را ببخشد.

مستدرک الوسائل، ج ۷، ص ۳۲۲

پشت سر دیگران بدگویی کردن،
گناهی بزرگ است که برخی آن را
ساده انگاشته‌اند و مایهٔ گذران اوقات
خود قرار داده‌اند. کوچک شمردن
گناه و لذت بردن از گناه، هریک
سنگینی گناه را چند برابر می‌کند.
چگونه نماز و روزهٔ کسی که گناه
کبیره‌ای را کوچک می‌شمرد و از
انجام دادن آن لذت می‌برد، پذیرفته
شود؟

از شیعیان شعاری تا شیعیان کرداری

قال الصادق عليه السلام:

لَيْسَ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ قَالَ بِلِسَانِهِ وَ خَالَفَنَا فِي
أَعْمَالِنَا وَ آثَارِنَا.

امام صادق عليه السلام فرمودند:

شیعه ما نیست کسی که به زبان، دم از ما زند؛ ولی برخلاف
کردار و رفتار ما عمل کند.

شیعیان شعاری، شعار شیعه بودن می دهند؛ اما رفتارشان رنگ و بوی رفتار علوی ندارد.

شیعیان کرداری کسانی هستند که با آنکه ادعایی ندارند، کردارشان آینه‌ای از سیره علوی است؛ در طاعت و عبادت، در لطف و مهربانی، در ایثار و گذشت...

از شیعیان کرداری باشیم، نه شیعیان شعاری.

اصل ایمان

قال رسولُ الله ﷺ:

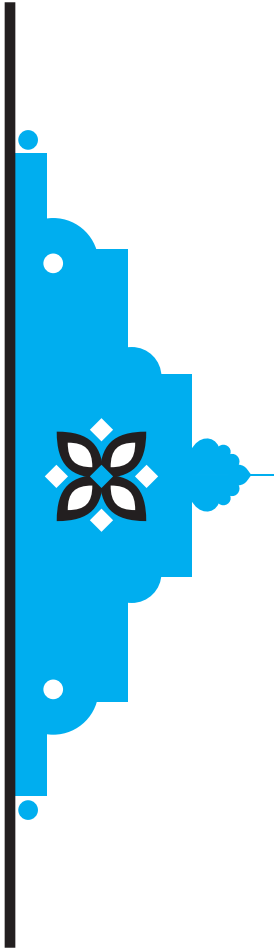
أَصْلُ الْإِيْمَانِ حُسْنُ التَّسْلِيمِ لِأَمْرِ اللَّهِ.

امام علی علیه السلام فرمودند:

اصل ایمان، تسلیم نیکو در برابر فرمان پروردگار است.

غررالحکم، ح ۱۴۴۴

اسلام یعنی اقرار و ایمان یعنی باور. اقرار، کار زبان است و باور، کار دل. اسلام به گفتن شهادتین تمام است و ایمان به عمل نیاز دارد. اگر در برابر دستورهای پروردگار خاضع بودی و فرمان خداوند را بر زمین نگذاشتی، به بُن‌مایهٔ ایمان دست یافته‌ای.

مرزهای خشم و خشنودی

قال الصادق عليه السلام:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُ، الَّذِي إِذَا غَضِبَ، لَمْ يُخْرِجْهُ
غَضَبُهُ مِنْ حَقٍّ وَإِذَا رَضِيَ، لَمْ يُدْخِلْهُ رِضَاهُ

فِي بَاطِلٍ.

امام صادق عليه السلام فرمودند:

مؤمن کسی است که هرگاه خشمگین شود، خشمش او را از جاده حق بیرون نمی‌برد و هرگاه خشنود شود، خشنودی‌اش او را به باطل نمی‌کشاند.

مؤمن بر مرکب نفس خود سوار است.
اگر نفسش خشمگین شد، نمی گذارد
او را از جاده حق بیرون ببرد و اگر
سرخوش بود، نمی گذارد چموشی
کند و او را به چراگاه بیگانه کشاند.
وای به حال کسی که اختیارش را به
مرکبش سپرده باشد.

محفل عصیان

قال الصادق عليه السلام:

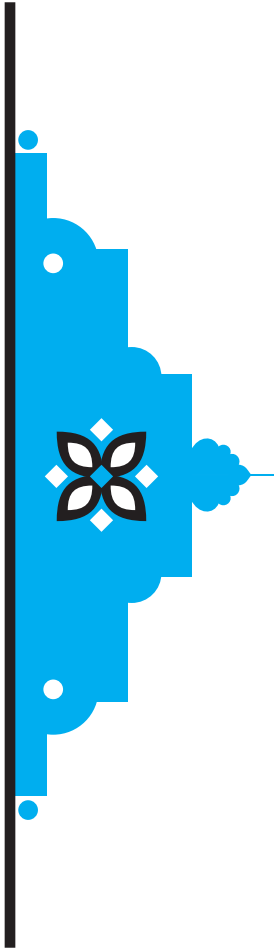
لَا يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَجْلِسَ مَجْلِسًا يُعْصَى اللَّهُ
فِيهِ وَلَا يَقْدِرُ عَلَى تَغْيِيرِهِ.

امام صادق عليه السلام فرمودند:

سزاوار نیست مؤمن در مجلسی بنشیند که در آن، معصیت
خداوند می شود و او نمی تواند آن وضع را تغییر دهد.

الکافی، ج ۲، ص ۳۷۴

وقتی می پرسند: چرا چیزی نگفتی؟
جواب می دهد: کسی حرف مرا
گوش نمی داد.

تغییر وضع آنجا دست او نیست؛ اما
بیرون آمدن از آنجا که دست خود
اوست. باید برخیزد تا در گناه آنان
شریک نشود.

مهم آن است که او پسندد

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

لَا تَخَفْ فِي اللَّهِ لَوْمَةً لَّائِمَةً.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند:

در راه پروردگار، از هیچ سرزنش کننده‌ای ترس به دل راه
مده.

وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۲۸۹

اگر وظیفه خودت را تشخیص داده‌ای، دیگر به قضاوت و سرزنش دیگران کاری نداشته باش.

دیگران برای بسیاری مسائل تو را سرزنش می‌کنند؛ برای مهریه کم، برای جهیزیه ساده، برای زندگی خالی از تجمل و تشریفات.

مهم آن است که خداوند پسندد.

بنده‌نوازی را به که می‌آموزی؟

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

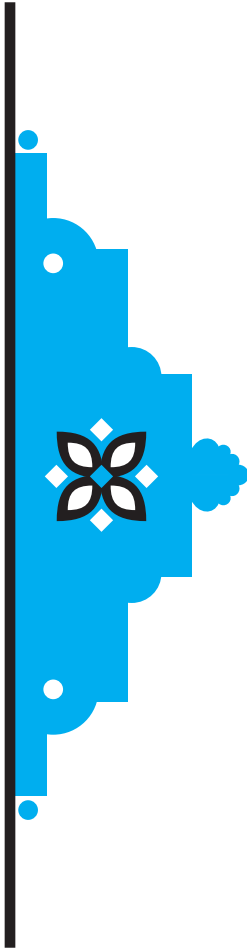
قَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ: «يَا ابْنَ آدَمَ! أَطِعْنِي فِيمَا
أَمَرْتُكَ وَلَا تَعْلَمْنِي مَا يُصْلِحُكَ!»

پیامبر خدا ﷺ فرمودند:

خدای تبارک و تعالی می‌فرماید: «ای آدمیزاد، از فرمانی که
به تو داده‌ام، اطاعت کن و صلاح کار خود را به من نیاموز.»

الأمالی للصدوق، ص ۳۲۰

کار ما بندگی و کار او بندهنوازی
است. ما اگر راه بندگی را نمی دانیم،
او رسم بندهنوازی را می داند.

پاسخ بندگی

قَالَتْ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ:

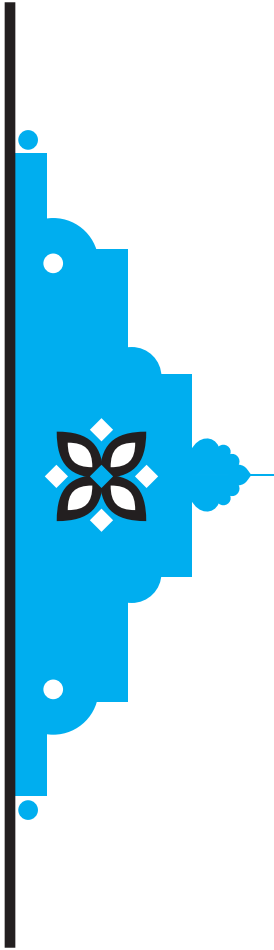
مَنْ أَضْعَدَ إِلَى اللَّهِ خَالِصَ عِبَادَتِهِ، أَهْبَطَ اللَّهُ
إِلَيْهِ أَفْضَلَ مَصْلَحَتِهِ.

حضرت فاطمه عليها السلام فرمودند:

هر که عبادت خالصانه خود را به درگاه خداوند ببرد،
خداوند بهترین مصلحت او را برایش فرو فرستد.

بحار الانوار، ج ۶۸، ص ۱۸۴

بعضی عبادت‌ها ریاکارانه و فریبکارانه است. نماز می‌خواند تا نگویند که بی‌نماز است. روزه می‌گیرد تا بگویند که روزه‌دار است. اهل عبادت نیست؛ اما عبادت می‌کند تا دیگران را بفریبد و به نان و نوایی برسد.

در مقابل، بعضی عبادت‌ها خالصانه است و انگیزه‌ای جز بندگی در کار نیست. این‌گونه عبادت و بندگی، سزاوار بهترین پاداش‌ها، بهترین تقدیرها، بهترین روزی‌ها و بهترین مصلحت‌ها از جانب پروردگار است.

کتابنامه

۱. حسن بن ابی الحسن الدیلمی، اعلام الدین، قم: آل البيت، ۱۴۰۸ ق.
۲. محمد بن علی الصدوق، الأملی، کتابخانه اسلامیه، ۱۳۶۲ ش.
۳. محمد باقر المجلسی، بحار الانوار، بیروت: الوفاء، ۱۴۰۴ ق.
۴. حسن بن شعبة الحرانی، تحف العقول، قم: جامعه مدرسین، ۱۴۰۴ ق.
۵. محمد بن علی الصدوق، الخصال، قم: جامعه مدرسین، ۱۴۰۳ ق.
۶. عبدالواحد بن محمد الآمدی، غرر الحكم، قم: دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۶ ش.
۷. محمد بن یعقوب الكلینی، الکافی، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۵ ش.
۸. محمد بن جعفر بن قولویه، کامل الزیارات، نجف: مرتضوی، ۱۳۵۶ ق.
۹. محمد بن علی الصدوق، کتاب من ل یحضره الفقیه، قم: جامعه مدرسین، ۱۴۱۳ ق.
۱۰. حسین الثوری، مستدرک الوسائل، قم: آل البيت، ۱۴۰۸ ق.
۱۱. علی بن حسن الطبرسی، مشکاة الانوار، نجف: المكتبة الحیدریة، ۱۳۸۵ ق.
۱۲. حسن بن فضل الطبرسی، مکارم الاخلاق، قم: رضی، ۱۴۱۲ ق.
۱۳. محمد بن حسن الحر العاملی، وسائل الشیعة، قم: آل البيت، ۱۴۰۹ ق.